

VỀ CHIẾN LƯỢC “TRUNG QUỐC KHỎE MẠNH”

NGUYỄN ANH CHƯƠNG*

Tóm tắt: Nhằm giải quyết bài toán thực tiễn đặt ra, đáp ứng yêu cầu cải cách, mở cửa trong bối cảnh mới, từ năm 2016 đến nay, Trung Quốc đã xây dựng và hoàn thiện các chính sách thực hiện chiến lược “Trung Quốc khỏe mạnh”. Trên cơ sở nguồn tài liệu tiếp cận được, bài viết sẽ trình bày một cách có hệ thống về nội dung chiến lược “Trung Quốc khỏe mạnh” của Trung Quốc, bao gồm: tư tưởng chỉ đạo, một số nguyên tắc, mục tiêu tổng quát; phân tích chủ trương, chính sách và các giải pháp; bước đầu đưa ra một số nhận xét đề cập đến một số thành tựu chủ yếu đã đạt được và những khó khăn, thách thức đang đặt ra đối với Trung Quốc trong quá trình thực hiện những mục tiêu của chiến lược “Trung Quốc khỏe mạnh”.

Từ khóa: Trung Quốc, sức khỏe, chiến lược

1. Mở đầu

Cùng với quá trình cải cách, mở cửa từ năm 1978 đến nay, Trung Quốc đã triển khai nhiều chính sách và giành được những thành tựu đáng kể trong lĩnh vực chăm sóc sức khỏe cho người dân. Diện mạo môi trường ở thành thị và nông thôn không ngừng được cải thiện, hệ thống cung cấp dịch vụ chăm sóc sức khỏe, y tế ngày càng được hoàn thiện. Phong trào toàn dân rèn luyện sức khỏe, nâng cao thể chất, cải thiện điều kiện sinh hoạt tiếp tục được đẩy mạnh. Tuy nhiên, cùng với sự phát triển mạnh mẽ về kinh tế - xã hội, mức độ công nghiệp hóa, đô thị hóa, già hóa dân số ngày càng tăng cao; sự biến đổi của bệnh tật, môi trường sinh thái, thói quen trong cuộc sống... đặt ra cho Trung Quốc nhiều thách thức. Trong đó chủ yếu là đảm bảo một môi trường lành mạnh, tăng cường sức khỏe về tinh thần và thể chất cho người dân; giải quyết mâu thuẫn giữa nhu cầu về dịch vụ chăm sóc sức khỏe không ngừng tăng nhanh so với khả năng cung cấp và các điều kiện đáp ứng của hệ thống dịch vụ công cộng. Trước bối cảnh đó, tháng 10/2015, Hội nghị lần thứ 5 Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc khóa XVIII đã chính thức đề cập đến vấn đề xây dựng “Trung Quốc khỏe mạnh” (健康中国). Trung Quốc nhấn mạnh, sức khỏe là yêu cầu tất yếu thúc đẩy sự phát triển toàn diện của con người, là điều kiện nền tảng đối

---

* TS. Đại học Vinh

với phát triển kinh tế - xã hội, là tiêu chí quan trọng để dân tộc thịnh vượng và đất nước giàu mạnh, cũng là sự theo đuổi chung của quần chúng nhân dân. Không có sức khỏe toàn dân thì sẽ không có khá giả toàn diện⁽¹⁾. Chủ trương này đã đặt cơ sở cho quá trình xây dựng, hoàn thiện và thực hiện các chính sách của Trung Quốc kể từ đó về sau này.

2. Nội dung chủ yếu của chiến lược “Trung Quốc khỏe mạnh”

Tháng 10/2016, Trung Quốc ban hành “Cương yếu quy hoạch Trung Quốc khỏe mạnh 2030” (健康中国2030规划纲要). Đây được xem là văn kiện đầu tiên của Trung Quốc đề cập một cách có hệ thống và toàn diện về chiến lược tổng thể, mục tiêu tổng quát và cụ thể, phương hướng chung, những nhiệm vụ chủ yếu để xây dựng một đất nước khỏe mạnh đáp ứng sự nghiệp cải cách, mở cửa trong bối cảnh mới.

Tư tưởng chỉ đạo

Việc thực hiện chiến lược “Trung Quốc khỏe mạnh” được đặt trong sự phát triển của bố cục chiến lược “Bốn toàn diện” (四个全面) và bố cục tổng thể “Năm trong một” (五位一体) dưới sự lãnh đạo thống nhất của Đảng Cộng sản Trung Quốc; kiên trì thực hiện tư tưởng “lấy nhân dân làm trung tâm” trên cơ sở quán triệt quan điểm đổi mới phát triển; lấy việc nâng cao sức khỏe của nhân dân làm cốt lõi, lấy cải cách và đổi mới thể chế, cơ chế làm động lực; lấy phổ cập lối sống lành mạnh, tối ưu hóa dịch vụ y tế, chăm sóc sức khỏe, xây dựng môi trường lành mạnh và phát triển các ngành nghề về sức khỏe làm trọng điểm; đưa vấn đề đảm bảo sức khỏe cho người dân vào trong tất cả các chính sách, chuyển đổi phương thức phát triển đối với lĩnh vực sức khỏe, bảo đảm toàn diện về sức khỏe và không ngừng nâng cao tuổi thọ cho người dân.

Một số nguyên tắc

Với chủ đề “Cùng xây dựng cùng hưởng, toàn dân khỏe mạnh” (共建共享, 全民健康), việc thực hiện chiến lược “Trung Quốc khỏe mạnh” dựa trên một số nguyên tắc chủ yếu sau: *Một là*, ưu tiên cho lĩnh vực sức khỏe: Đặt vấn đề đảm bảo sức khỏe cho người dân vào vị trí ưu tiên của chiến lược phát triển của đất nước, tích hợp nội dung này vào quá trình hoạch định và thực hiện các chính sách công; xây dựng mô hình phát triển kinh tế - xã hội kết hợp với bảo đảm môi trường sinh thái, lối sống lành mạnh; cân bằng giữa phát triển kinh tế với việc nâng cao sức khỏe cho nhân dân. *Hai là*, tăng cường cải cách đổi mới: Tuân thủ sự lãnh đạo của nhà nước, phát huy tác dụng của cơ chế thị trường, đẩy mạnh cải cách ở những khâu then chốt; xóa bỏ tư tưởng lỗi thời, những chướng ngại trong thể chế, cơ chế; đổi mới sáng tạo, phát huy vai trò của khoa học - công nghệ và thông tin hóa; hình thành hệ thống cơ chế đảm bảo sức khỏe toàn dân mang đặc sắc Trung Quốc. *Ba là*, phát triển khoa học: Nắm bắt quy luật, xu thế phát triển của lĩnh vực y tế, sức khỏe, kiên trì phương châm phòng ngừa là chính, kết

hợp giữa phòng bệnh và chữa bệnh; kết hợp hiệu quả những thành tựu của y học cổ truyền Trung Quốc và y học phương Tây; chuyển đổi mô hình dịch vụ chăm sóc sức khỏe, xây dựng hệ thống dịch vụ y tế tổng thể cả chiều rộng lẫn chiều sâu; nâng cao trình độ y học và chăm sóc sức khỏe. *Bốn là*, đảm bảo công bằng khách quan: Lấy khu vực nông thôn và cơ sở làm trọng điểm, thúc đẩy bình đẳng trong tiếp cận dịch vụ, chế độ phúc lợi đối với chăm sóc sức khỏe; thu hẹp khoảng cách về các dịch vụ y tế giữa thành thị và nông thôn; quan tâm chăm sóc sức khỏe cho mọi người dân; đảm bảo công bằng xã hội trong thụ hưởng các chính sách, dịch vụ về sức khỏe.

Mục tiêu tổng quát

Trung Quốc đặt mục tiêu đến năm 2020 sẽ thiết lập được chế độ y tế cơ bản bao phủ toàn bộ thành thị và nông thôn; mức độ nhận thức về sức khỏe của người dân không ngừng nâng cao; hệ thống các dịch vụ y tế và chăm sóc sức khỏe được hoàn thiện và hoạt động hiệu quả; mọi người dân đều được tiếp cận với các dịch vụ y tế cơ bản, rèn luyện thể dục - thể thao; các ngành nghề về lĩnh vực sức khỏe được hình thành với cơ cấu hợp lý; phấn đấu đứng trong nhóm các quốc gia có thu nhập trên trung bình đạt được các chỉ số chủ yếu về lĩnh vực sức khỏe. Trên cơ sở đó, đến năm 2030, hệ thống chế độ nâng cao sức khỏe toàn dân phát triển hoàn thiện hơn, đồng bộ hơn; lối sống lành mạnh được phổ cập toàn diện; chất lượng phục vụ và mức độ đảm bảo sức khỏe không ngừng được nâng cao; các ngành nghề về sức khỏe phát triển mạnh mẽ; cơ bản thực hiện công bằng trong lĩnh vực sức khỏe; tổ chất, thể lực sức khỏe của người dân được nâng cao rõ rệt, tuổi thọ trung bình đạt 79 tuổi; các yếu tố gây nguy hại đến sức khỏe được khống chế hiệu quả; mở rộng môi trường sản xuất khỏe mạnh, đảm bảo an toàn thực phẩm và dược phẩm; năng lực và quy mô các ngành dịch vụ sức khỏe được nâng cao rõ rệt; phấn đấu đứng vào nhóm các quốc gia có thu nhập cao đạt được các chỉ số chủ yếu về lĩnh vực sức khỏe; đến năm 2050 sẽ trở thành quốc gia khỏe mạnh thích ứng với một nước xã hội chủ nghĩa hiện đại hóa ⁽²⁾.

- Giải pháp chủ yếu

Để thực hiện các mục tiêu nói trên, Trung Quốc đã quán triệt các cơ quan, ban ngành, các cấp chính quyền từ trung ương đến địa phương thống nhất thực hiện một số nhóm giải pháp chủ yếu sau:

(1) Tăng cường tuyên truyền giáo dục để nâng cao nhận thức về sức khỏe cho người dân. Đưa nội dung giáo dục sức khỏe vào hệ thống giáo dục quốc dân, coi đây là nội dung bắt buộc đối với các cấp học, loại hình đào tạo, trong đó trọng tâm là cấp tiểu học và trung học cơ sở. Xây dựng mô hình giáo dục sức khỏe thông qua tích hợp với các môn học, kết hợp giáo dục trên lớp với thực hành ngoại khóa, giữa giáo dục tập trung

với giáo dục thường xuyên. Đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ giáo viên chuyên trách giáo dục sức khỏe, bổ sung đội ngũ giáo viên giảng dạy bộ môn thể dục - thể thao trong các trường học.

(2) Hình thành tính tự giác kỷ luật, các hành vi bảo vệ sức khỏe cho người dân. Hướng dẫn thực hiện chế độ ăn uống hợp lý, hạn chế thói quen uống rượu, hút thuốc lá, tăng cường sức khỏe tinh thần, giảm thiểu những hành vi thiếu an toàn trong lao động sản xuất, sinh hoạt hàng ngày. Nâng cao thể trạng sức khỏe cho toàn dân, xây dựng hệ thống y tế chăm sóc sức khỏe, triển khai phong trào toàn dân rèn luyện thể dục - thể thao. Từng bước hoàn thiện hệ thống cung cấp dịch vụ y tế công cộng, chủ động phòng ngừa và điều trị các bệnh hiểm nghèo, nâng cao trình độ các dịch vụ y tế, đáp ứng các dịch vụ khám và điều trị chất lượng cao theo nhu cầu. Kế thừa phát huy ưu thế các dịch vụ chăm sóc sức khỏe theo y học cổ truyền trong nước kết hợp với những tiến bộ y học thế giới.

(3) Tăng cường chế độ chăm sóc sức khỏe cho phụ nữ, trẻ em, người già, người tàn tật. Hoàn thiện chế độ bảo hiểm y tế toàn dân, hệ thống quản lý dịch vụ bảo hiểm y tế, mở rộng hình thức bảo hiểm thương mại trong lĩnh vực sức khỏe. Cải cách hệ thống lưu thông bảo đảm cung ứng thuốc men, vật tư y tế, hoàn thiện chính sách “dược vụ” quốc gia.

(4) Tăng cường cơ chế phòng ngừa, kiểm soát ô nhiễm không khí, nguồn nước, đất đai. Thực hiện kế hoạch đảm bảo tiêu chuẩn đối với nguồn xả thải trong sản xuất công nghiệp. Thiết lập hệ thống giám sát, điều tra và đánh giá mức độ rủi ro đối với môi trường và sức khỏe. Thất chặt quản lý, giám sát việc thực hiện an toàn vệ sinh thực phẩm, dược phẩm. Hoàn thiện hệ thống đảm bảo an toàn công cộng trong sản xuất, tham gia giao thông, phòng ngừa giảm thiểu các nguy cơ gây hại cho người dân. Nâng cao năng lực ứng phó của các bên liên quan để xử lý hiệu quả các tình huống khẩn cấp.

(5) Đa dạng hóa và tối ưu các mô hình dịch vụ y tế, khám chữa bệnh; phát triển các ngành nghề mới về dịch vụ chăm sóc sức khỏe; tích cực phát triển các ngành vận động luyện tập thể dục - thể thao, các hình thức vui chơi giải trí; tăng cường nghiên cứu áp dụng thành tựu khoa học - công nghệ vào phát triển các ngành y dược phục vụ sự nghiệp chăm sóc sức khỏe.

(6) Thúc đẩy cải cách toàn diện cơ chế, thể chế chính sách trong đó ưu tiên hoàn thiện cơ chế tài chính đối với lĩnh vực y tế và sức khỏe. Tăng cường đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực phục vụ các ngành nghề liên quan đến sức khỏe, áp dụng cơ chế ưu đãi, khuyến khích người giỏi tham gia vào lĩnh vực này. Thúc đẩy nâng cao trình độ khoa học của nền y học quốc gia, áp dụng những thành tựu y học của thế giới vào giải quyết những nhiệm vụ cấp bách trong lĩnh vực sức khỏe.

(7) Xây dựng hệ thống dịch vụ “thông tin hóa”, hoàn thiện hệ thống thông tin về sức khỏe của toàn dân, khai thác sử dụng dữ liệu lớn trong quản lý khám và chữa bệnh; hoàn thiện hệ thống pháp luật, tăng cường hợp tác và giao lưu quốc tế trong lĩnh vực sức khỏe; làm tốt công tác chỉ đạo, giám sát, kiểm tra và đánh giá chất lượng, hiệu quả đối với lĩnh vực sức khỏe⁽³⁾.

3. Chủ trương, chính sách thực hiện chiến lược “Trung Quốc khỏe mạnh”

Tháng 10/2017, Đại hội lần thứ XIX Đảng Cộng sản Trung Quốc đã đưa nội dung xây dựng “Trung Quốc khỏe mạnh” thành một mục trong văn kiện của Đại hội và khẳng định tiếp tục cải thiện và đảm bảo vấn đề dân sinh thông qua việc “thực thi chiến lược Trung Quốc khỏe mạnh”. Trung Quốc nhấn mạnh một số nội dung triển khai thực hiện: Cần phải hoàn thiện chính sách cung cấp dịch vụ chăm sóc sức khỏe toàn diện và trọn đời cho người dân. Đi sâu cải cách thể chế y tế, y dược; xây dựng toàn diện chế độ y tế cơ bản, chế độ bảo trợ y tế và hệ thống dịch vụ khám chữa bệnh chất lượng cao mang đặc sắc Trung Quốc; kiện toàn chế độ quản lý bệnh viện hiện đại, tăng cường xây dựng hệ thống dịch vụ y tế, khám chữa bệnh cơ sở và đội ngũ bác sĩ đa khoa, xóa bỏ hoàn toàn cách làm “lấy thuốc nuôi bệnh viện”; kiện toàn chế độ bảo đảm cung ứng dược phẩm, kiên trì phương châm dự phòng là chính, triển khai phong trào “y tế yêu nước”, xây dựng nếp sống văn minh, lành mạnh, phòng ngừa và kiểm soát các bệnh hiểm nghèo, thực thi chiến lược vệ sinh an toàn thực phẩm nhằm đảm bảo đời sống của người dân, kết hợp hiệu quả giữa y dược Trung Quốc và Tây y, kế thừa phát triển sự nghiệp y dược truyền thống của Trung Quốc, khuyến khích và ủng hộ xã hội cùng tham gia làm dịch vụ y tế, phát triển các ngành nghề chăm sóc sức khỏe; cải cách đồng bộ gắn kết giữa chính sách sinh đẻ với các chính sách kinh tế - xã hội liên quan, thúc đẩy nghiên cứu chiến lược phát triển dân số, tích cực ứng phó với tình trạng già hóa dân số; xây dựng các chính sách và môi trường xã hội nuôi dưỡng, hiếu thuận và kính trọng người già, kết hợp giữa chăm sóc y tế với nuôi dưỡng, đẩy nhanh phát triển ngành nghề chăm sóc người cao tuổi⁽⁴⁾.

Sau Đại hội XIX, Trung Quốc tiếp tục hoàn thiện thể chế, chính sách thực hiện chiến lược “Trung Quốc khỏe mạnh”. Tháng 6/2019, Trung Quốc ban hành “Ý kiến về hành động thực hiện Trung Quốc khỏe mạnh” (关于实施健康中国行动的意见). Đây là văn bản chỉ đạo quan trọng đối với công tác phòng ngừa bệnh tật và nâng cao sức khỏe cho nhân dân. Theo đó, mục tiêu đến năm 2022 sẽ thiết lập cơ bản hệ thống chính sách tăng cường sức khỏe, nâng cao nhận thức cho người dân, hình thành lối sống lành mạnh; kiểm soát, khống chế có hiệu quả các bệnh mãn tính, truyền nhiễm, rối loạn tâm thần và các bệnh hiểm nghèo; giảm nguy cơ dẫn đến tử vong, tàn tật trong quá trình sản xuất,

sinh hoạt; cải thiện đáng kể tình trạng sức khỏe của nhóm người yếu thế, người già, người neo đơn. Các nhiệm vụ chủ yếu gồm có: (1) Can thiệp toàn diện đối với các yếu tố ảnh hưởng đến sức khỏe của người dân. Tập trung thực hiện phổ cập kiến thức về sức khỏe, chế độ ăn uống, sinh hoạt hợp lý; thúc đẩy phong trào toàn dân rèn luyện thân thể, nâng cao sức khỏe tinh thần, xây dựng môi trường lành mạnh. (2) Duy trì bảo vệ sức khỏe trọn đời. Tăng cường chăm sóc sức khỏe cho bà mẹ và trẻ em, nâng cao sức khỏe cho học sinh trung học và tiểu học, bảo vệ sức khỏe trong hoạt động nghề nghiệp, quan tâm sức khỏe của người già. (3) Phòng ngừa, kiểm soát và tăng cường năng lực điều trị các bệnh phổ biến như tim mạch, hô hấp mãn tính, ung thư, tiểu đường, truyền nhiễm...⁽⁵⁾

Tháng 7/2019, Trung Quốc tiếp tục ban hành chương trình “Hành động Trung Quốc khỏe mạnh 2019 - 2030” (健康中国行动 2019 - 2030年), trong đó đề ra 15 hạng mục hành động lớn để triển khai thực hiện. Mỗi nội dung hành động đều có mục tiêu, thời gian cụ thể, các yêu cầu về trách nhiệm đối với từng cá nhân, gia đình, xã hội, chính quyền các cấp. Phương hướng và nhiệm vụ cơ bản trong quá trình thực hiện bao gồm: (1) Phổ cập kiến thức về sức khỏe: Lấy nâng cao hiểu biết về sức khỏe làm tiền đề tăng cường sức khỏe cho toàn dân, giáo dục sức khỏe có trọng điểm phù hợp với các đối tượng, nâng cao năng lực và hiểu biết về kiến thức, hành vi, kỹ năng bảo vệ sức khỏe cho người dân; (2) Tham gia hành động vì sức khỏe: Giáo dục nhận thức tự chịu trách nhiệm về sức khỏe của bản thân là nhiệm vụ đầu tiên của mỗi người dân, phát động phong trào rèn luyện sức khỏe, hình thành lối sống lành mạnh phù hợp với bản thân và gia đình, duy trì chế độ ăn uống hợp lý, vận động khoa học, cân bằng tâm lý, giảm thiểu bệnh tật; (3) Cung cấp các dịch vụ y tế: Cải cách cơ chế cung ứng dịch vụ y tế, hoàn thiện chính sách bố trí bảo đảm phòng và khám chữa bệnh hiệu quả, kết hợp giữa chính sách y tế công cộng với chính sách khám chữa bệnh, đảm bảo các dịch vụ dự phòng, điều trị, hồi phục sức khỏe ngày càng chuyên nghiệp, đảm bảo công bằng, khả năng tiếp cận và hiệu quả phục vụ của các dịch vụ y tế, chăm sóc sức khỏe; (4) Tăng cường lãnh đạo toàn diện: “Hành động Trung Quốc khỏe mạnh 2019 - 2030” phải được tổ chức lãnh đạo thống nhất đối với các cấp các ngành từ trung ương đến địa phương; thường xuyên thực hiện công tác theo dõi, giám sát, kiểm tra, thanh tra; xây dựng cơ chế đánh giá, sát hạch thành tích, hiệu quả thực hiện; tăng cường công tác tuyên truyền, giáo dục, hướng dẫn thực hiện⁽⁶⁾.

Cùng với đó, Trung Quốc đã thành lập “Ủy ban thúc đẩy hành động Trung Quốc khỏe mạnh” (健康中国行动推进委员会) do một Phó Thủ tướng làm chủ nhiệm và gồm có 40 thành viên đại diện lãnh đạo các bộ, ngành trung ương. Nhiệm vụ chủ yếu

của cơ quan này là thúc đẩy công tác triển khai thực hiện, giám sát và đánh giá kết quả của “Hành động Trung Quốc khỏe mạnh 2019 - 2030”; nghiên cứu triển khai các nhiệm vụ trọng tâm về thúc đẩy hành động hàng năm; điều phối công tác phối kết hợp giữa các cơ quan, bộ phận liên quan ở các vùng miền; nghiên cứu đưa ra các ý kiến chỉ đạo về giáo dục sức khỏe, phòng ngừa, điều trị, phục hồi và nâng cao sức khỏe đối với các bệnh chủ yếu, điều chỉnh các chỉ số và nội dung hành động kịp thời đối với lĩnh vực sức khỏe,... Tiếp đó, Trung Quốc ban hành thông tri về “Phương án tổ chức thực thi và đánh giá hành động Trung Quốc khỏe mạnh” (健康中国行动组织实施和考核方案) nhằm hoàn thiện cơ chế phối hợp, bảo đảm thực hiện có hiệu quả. Với thông tri này, Chính phủ Trung Quốc yêu cầu chính quyền các tỉnh, khu tự trị, thành phố trực thuộc trung ương, các bộ, cơ quan trực thuộc chính phủ tập trung hoàn thiện bộ máy tổ chức, xây dựng cơ chế phối hợp và triển khai công tác liên quan; tăng cường giám sát, kiểm tra, thống kê; làm tốt công tác sát hạch, đánh giá kết quả trong lĩnh vực sức khỏe. Trên cơ sở bộ chỉ số theo các nội dung và chỉ tiêu cụ thể về sức khỏe do Chính phủ đưa ra, hằng năm, các địa phương phải tiến hành đối chiếu rà soát, đánh giá theo từng cấp độ thực hiện tại địa phương mình.

Ngày 29/10/2020, Hội nghị lần thứ 5 Ban Chấp hành Trung ương khóa XIX của Đảng Cộng sản Trung Quốc đã thông qua Quy hoạch 5 năm lần thứ 14 về phát triển kinh tế - xã hội và mục tiêu tầm nhìn đến năm 2035. Một trong những mục tiêu được xác định trong kế hoạch này là đẩy mạnh triển khai toàn diện để đến năm 2035 hoàn thành chiến lược “Trung Quốc khỏe mạnh”. Trên cơ sở nhận thức việc thúc đẩy xây dựng “Trung Quốc khỏe mạnh” không chỉ là sự sắp xếp thể chế để giải quyết những mâu thuẫn trong lĩnh vực y tế và sức khỏe mà còn là phương thức hiệu quả nhằm phát triển kinh tế - xã hội chất lượng cao, Trung Quốc đề ra một số nhiệm vụ chủ yếu: Tiếp tục duy trì bảo vệ sức khỏe, đáp ứng yêu cầu về môi trường, cuộc sống khỏe mạnh của người dân; phát triển kinh tế chất lượng cao, xây dựng bố cục phát triển mới; thúc đẩy phát triển xã hội lành mạnh, nâng cao nhận thức xây dựng xã hội; đảm bảo sự lãnh đạo toàn diện của đảng đối với công tác sức khỏe; kiên trì con đường phát triển y tế, sức khỏe mang đặc sắc Trung Quốc; nâng cao chỉ số mức độ bao phủ chăm sóc sức khỏe toàn dân; tạo dựng môi trường xanh, an toàn và lành mạnh; xây dựng cộng đồng về sức khỏe con người; hoàn thiện hệ thống lý luận và phương pháp về y tế, sức khỏe; hực hiện có hiệu quả các nhiệm vụ trọng tâm, trọng điểm; kiên trì lấy phòng ngừa làm chủ yếu; cải cách sâu sắc thể chế y tế, y dược; xây dựng hệ thống dịch vụ y tế công cộng lớn mạnh.

4. Một số nhận xét

Chiến lược “Trung Quốc khỏe mạnh” có thể được xem là mục tiêu quan trọng trong sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc đối với cải cách, mở cửa ở nước này. Chiến

lược này hướng tới mục tiêu giải quyết những thách thức đặt ra đối với sự phát triển của Trung Quốc trong bối cảnh hiện nay cũng như về sau này. Trong đó chủ yếu nhằm giải quyết bài toán giữa sự phát triển của kinh tế với việc đáp ứng nhu cầu ngày càng cao về một môi trường xã hội lành mạnh, đảm bảo dịch vụ y tế, chăm sóc sức khỏe cho người dân, cân bằng giữa văn hóa vật chất và văn hóa tinh thần. Mặc dù chính thức được đưa ra vào năm 2016 nhưng chiến lược “Trung Quốc khỏe mạnh” không ngừng được nghiên cứu bổ sung và hoàn thiện, trong đó đã xác định một cách tổng thể về tư tưởng chỉ đạo, nguyên tắc tổ chức thực hiện, mục tiêu tổng quát đến năm 2030, chương trình hành động, các chính sách và biện pháp cụ thể, cơ quan chuyên trách chỉ đạo thực hiện...

Quá trình triển khai thực hiện chiến lược “Trung Quốc khỏe mạnh” trong những năm gần đây đã mang lại cho Trung Quốc một số thành tựu nhất định. Điều này cho thấy tính hiệu quả, sự phù hợp của những chủ trương, chính sách mà Trung Quốc đã đề ra. Theo báo cáo của Ủy ban Y tế sức khỏe quốc gia Trung Quốc, chỉ số tổng hợp “Trung Quốc khỏe mạnh” năm 2021 đạt 79,75 điểm, tăng hơn so với năm 2020 và năm 2019 lần lượt là 0,63 điểm (đạt tỉ lệ 0,8%) và 8,37 điểm (đạt tỉ lệ 11,3%); có 17 thành phố đã đạt giải thưởng thành phố tiêu biểu hàng năm theo các tiêu chí “Trung Quốc khỏe mạnh”, trong đó Bắc Kinh, Thượng Hải, Chiết Giang, Giang Tô và Trùng Khánh được xếp vào nhóm đầu của cả nước về thực hiện các chỉ số theo tiêu chí đề ra. Đến hết năm 2020, Trung Quốc có hơn 1,02 triệu cơ sở y tế, tăng hơn 15 nghìn cơ sở so với năm 2019. Tỉ lệ chi trả bảo hiểm y tế trong nước chiếm 67,9% trong tổng chi phí y tế của nhà nước, đứng đầu trong số các quốc gia có thu nhập trên trung bình. Tỷ lệ tử vong ở phụ nữ mang thai giảm từ 17,8/100.000 người năm 2019 xuống còn 16,9/100.000 người năm 2020. Tỷ lệ tử vong ở trẻ sơ sinh giảm xuống còn 5,4%. Số giường bệnh đạt 6,46 giường/1.000 dân, đứng thứ ba trong số các quốc gia có thu nhập trên trung bình. Tuổi thọ trung bình đạt mức 76,7 tuổi, đứng thứ tư trong số các quốc gia có thu nhập trên trung bình. Số nhân viên y tế của Trung Quốc là 22,2/10.000 dân. Mức độ hội nhập quốc tế của các quy định pháp luật về lĩnh vực y tế đạt trên 95%. Trình độ hiểu biết về sức khỏe của người dân đạt 23,15%, tăng 6,09% so với năm 2018 (17,06%), nghĩa là cứ 100 người dân thì có hơn 23 người nắm vững kiến thức cơ bản về sức khỏe⁽⁷⁾.

Mục tiêu của Trung Quốc là đến năm 2030 trở thành quốc gia có thu nhập cao đạt được các chỉ số cơ bản về lĩnh vực sức khỏe, đến năm 2050 trở thành quốc gia khỏe mạnh thích ứng với nước xã hội chủ nghĩa hiện đại hóa. Tuy nhiên, thách thức đặt ra đối với Trung Quốc không hề nhỏ. Là nước có nền kinh tế phát triển khá nhanh nhưng đi kèm với đó cũng bộc lộ nhiều hạn chế, bất cập. Đó là sự mất cân bằng trong phát triển kinh tế - xã hội, khoảng cách về điều kiện sống của người dân giữa các vùng miền, giữa thành thị và nông thôn; tình trạng ô nhiễm môi trường về rác thải, không khí, đất

đai, nguồn nước; sự bất bình đẳng trong tiếp cận các dịch vụ y tế, chăm sóc sức khỏe giữa các nhóm cư dân; khả năng đáp ứng các dịch vụ về lĩnh vực sức khỏe so với nhu cầu ngày càng lớn của người dân; ý thức và thói quen tự bảo vệ sức khỏe của một bộ phận nhất là ở những vùng nông thôn, vùng sâu vùng xa khó có thể thay đổi nhanh chóng; tình hình dịch bệnh tăng nhanh, nhất là dịch Covid-19, để lại nhiều hậu quả và vẫn đang diễn biến phức tạp; tình hình an ninh trật tự, tệ nạn xã hội diễn biến phức tạp, môi trường sản xuất, kinh doanh vẫn còn tiềm ẩn nhiều nguy cơ gây mất an toàn,... Trong khi đó, Trung Quốc lại là một trong số các quốc gia có diện tích rộng và dân số đông nhất thế giới. Đây chính là những khó khăn, thách thức đối với quá trình triển khai thực hiện chiến lược “Trung Quốc khỏe mạnh” trong thời gian tiếp theo.

TÀI LIỆU TRÍCH DẪN

- (1) 人民网, 2016, 习近平的健康观:以人民为中心,以健康为根本, <http://health.people.com.cn/n1/2016/0819/c398004-28650538.html>, truy cập ngày 10/3/2021.
- (2), (3) 中华人民共和国中央人民政府, 健康中国2030规划纲要, http://www.gov.cn/zhengce/2016-10/25/content_5124174.htm, truy cập ngày 25/3/2021.
- (4) 习近平, 决胜全面建成小康社会夺取新时代中国特色社会主义伟大胜利—在中国共产党第十九次全国代表大会上的报告, http://www.xinhuanet.com/politics/19cpcnc/2017-10/27/c_1121867529.htm, truy cập ngày 26/4/2021.
- (5) 中华人民共和国中央人民政府, 国务院关于实施健康中国行动的意见, http://www.gov.cn/zhengce/content/2019-07/15/content_5409492.htm, truy cập ngày 20/6/2021.
- (6) 中华人民共和国中央人民政府, 健康中国行动 2019-2030年, http://www.gov.cn/xinwen/2019-07/15/content_5409694.htm, truy cập ngày 15/5/2021.
- (7) 中华人民共和国国务院新闻办公室, 卫健委举行健康中国行动实施两年来取得的进展与成效发布会, <http://www.scio.gov.cn/m/xwfbh/gbwxwfbh/xwfbh/wsb/Document/1710319/1710319.htm>, truy cập ngày 29/9/2021.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Anh Chương, 2016, *Một số vấn đề về cải cách, mở cửa của Trung Quốc*, Nxb Đại học Vinh, tr. 147.
2. 中华人民共和国中央人民政府, 健康中国行动 2019 - 2030年, http://www.gov.cn/xinwen/2019-07/15/content_5409694.htm, truy cập ngày 15/5/2021.
3. 健康中国年度指数发布, <http://news.sciencenet.cn/htmlnews/2021/10/467218.shtm>, truy cập ngày 27/7/2021.